

RAPPORT

Heby station - Mötesspår och planskild passage

Heby kommun, Uppsala län

Järnvägsplan, 2025-12-16

Uppdragsnummer: 168312

Naturvärdesinventering

Trafikverket

Postadress: Trafikverket, Ärendemottagningen, TÄHS-2024-000326, Box 810, 781 28 Borlänge

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Naturvärdesinventering Heby mötesspår och planskild passage

Författare: AFRY

Dokumentdatum: 2025-12-16

Ärendenummer: TÄHS-2024-000326

Uppdragsnummer: 168312

Version: [Version]

Kontaktperson: Annika Jansson, projektledare Trafikverket. 010-123 32 74

Fotografier/illustrationer: AFRY om inte annat anges

Innehåll

1. SAMMANFATTNING	4
2. INLEDNING.....	4
3. METODIK.....	6
4. DOKUMENTERADE NATURVÄRDEN.....	9
5. RESULTAT.....	13
6. SAMMANVÄGD BEDÖMNING	20
7. REFERENSER.....	21
BILAGA 1. NATURVÄRDESOBJEKT	22

1. Sammanfattning

AFRY har fått i uppdrag av Trafikverket att utföra en naturvärdesinventering i samband med framtagande av järnvägsplan för utbyggnad av Heby mötesspår och Heby industrispår i Heby kommun, Uppsala län. Naturvärdesinventeringen har utförts enligt Svensk standard SS 199000:2014 och Teknisk Rapport SIS-TR 199001:2014 med tilläggen naturvärdesklass 4, detaljerad redovisning av artförekomst, värdeelement, generellt biotopskydd och fördjupad artinventering av invasiva arter.

Totalt identifierades åtta naturvärdesobjekt, varav två objekt tilldelades påtagligt naturvärde (klass 3) och sex objekt tilldelades visst naturvärde (klass 4). Naturvärdesobjekten utgörs av en artrik järnvägsmiljö samt omgivande skogs- och parkområden. Fyra objekt som bedöms omfattas av det generella biotopskyddet avgränsades, varav samtliga var alléer.

Det finns ett antal fåglar och en rödlistad fjäril rapporterade i utredningsområdets närhet. Det planerade järnvägsarbetet bedöms ha en mycket begränsad påverkan på dessa arter. Under inventeringen påträffades de fridlysta arterna större hackspett samt vanlig snok. Ingen av dessa arters bevarandestatus bedöms påverkas negativt av järnvägsplanen. De rödlistade arterna alm och ask förekommer spritt över utredningsområde, dock endast unga plantor som inte bedöms bidra till något direkt artvärde för naturvärdesobjekten. En invasiv art, blomsterlupin, påträffades i mycket stora mängder inom hela utredningsområdet.

Det förekommer ett par hålträd inom utredningsområdet samt ett par gamla magasinsbyggnader och någon form av jordkällare. Dessa kan nyttjas av bland annat fladdermöss varför en separat inventering av såväl övervintrande fladdermöss som en inventering under yngelperioden rekommenderas för att kunna utreda järnvägsplanens förenlighet med artskyddsbestämmelserna. I samråd med Trafikverket har också en kompletterande inventering av häckande hussvala föreslagits utföras vid magasinsbyggnaderna p.g.a. osäker lokal bevarandestatus för arten och att byggnaderna kan utgöra potentiella boplatser.

2. Inledning

Dalabanan mellan Uppsala och Sala uppvisar tidvis en intensiv trafikering med persontåg. Ett stort antal tåg har uppehåll i Heby men det saknas idag möjlighet för tågmöte vid Heby station. För att öka kapacitet på banan och möjliggöra tågmöten krävs en ombyggnation/nybyggnation av plattformsstrukturen.

Projektet Heby mötesspår och Heby industrispår syftar till att öka kapaciteten längs spåret och möjliggöra tågmöten och resandeutbyte. I projektet ingår tillgänglighetsanpassning av befintlig perrong, nytt spår med tillhörande sidoplattform samt ny gångbro över järnvägen.

2.1. Bakgrund och syfte

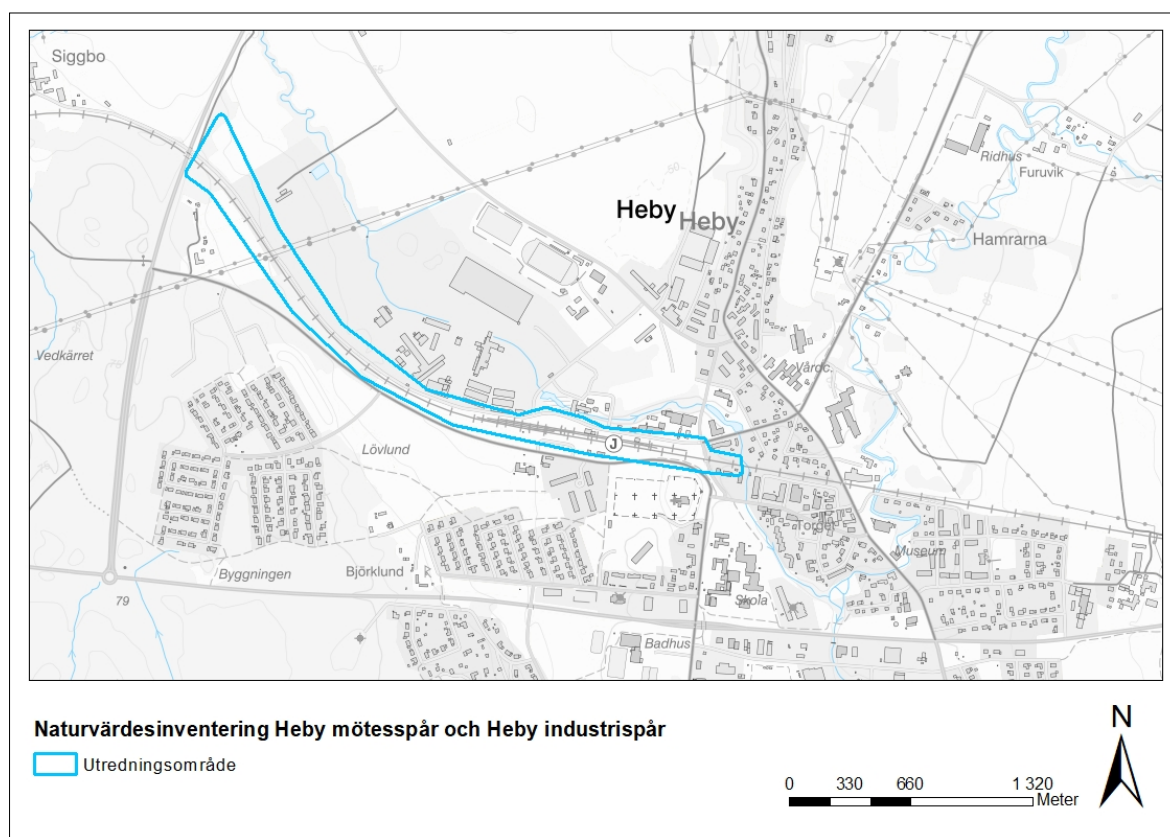
AFRY fick i uppdrag av Trafikverket att genomföra en naturvärdesinventering som underlag till framtagandet av järnvägsplan för Heby mötesspår och Heby industrispår, Heby kommun.

Syftet med naturvärdesinventeringen var att identifiera, avgränsa och lokalisera värdefulla naturmiljöer, identifiera och redovisa förekomst av skyddade och rödlistade arter samt identifiera objekt som innefattas av det generella biotopskyddet. I uppdraget ingick också en fördjupad artinventering av invasiva arter.

2.2. Geografisk avgränsning och allmän beskrivning av inventeringsområdet

Utredningsområdet är beläget kring Heby station och utgör cirka 15 hektar (Figur 1) fördelat på befintlig järnvägsmiljö och närområde. Inventeringsgränsen utgörs av Trafikverkets utpekade utredningsområde med en buffertzona +10 meter och innefattar en cirka 1,8 km lång sträcka längs med befintligt järnvägsspår förbi Heby station och Setra trävaror.

Själva inventeringsområdet består av befintlig spårmiljö och dess närmiljöer som utgörs av stationshuset med omgivande parkområden, bebyggelse kring järnvägsstationen, mindre skogsområden samt rudratmiljöer kring Setra trävaror. Norr om utredningsområdet rinner Arnebobäcken. Delar av de västra-sydvästra delarna av utredningsområdet gränsar också till jordbruksmark.

Figur 1. Översiktskarta över utredningsområdet vid Heby station.

3. Metodik

Syftet med naturvärdesinventeringen var att identifiera och bedöma det aktuella områdets naturvärden och betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesinventering utfördes enligt SIS:s standard SS 199000:2014 ”Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning” med stöd av teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

3.1. Detaljeringsgrad och tillägg

Naturvärdesinventeringen omfattade en inventering på förstudienivå (motsvarade förarbetet till en fältinventering) och en fältinventering. För inventeringarna användes detaljeringsgrad detalj. Det innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta av 10 m² eller mer eller linjeformat objekt med längd av 10 m och bredd på 0,5 m eller mer.

Tillägg till inventeringen var naturvärdesklass 4, identifiering av generella biotopskydd, detaljerad redovisning av artförekomst, värdeelement samt en fördjupad inventering av invasiva arter.

3.2. Förstudie

Kunskapssammanställning utfördes genom insamling och genomgång av tidigare dokumenterade naturvärden och arter i området.

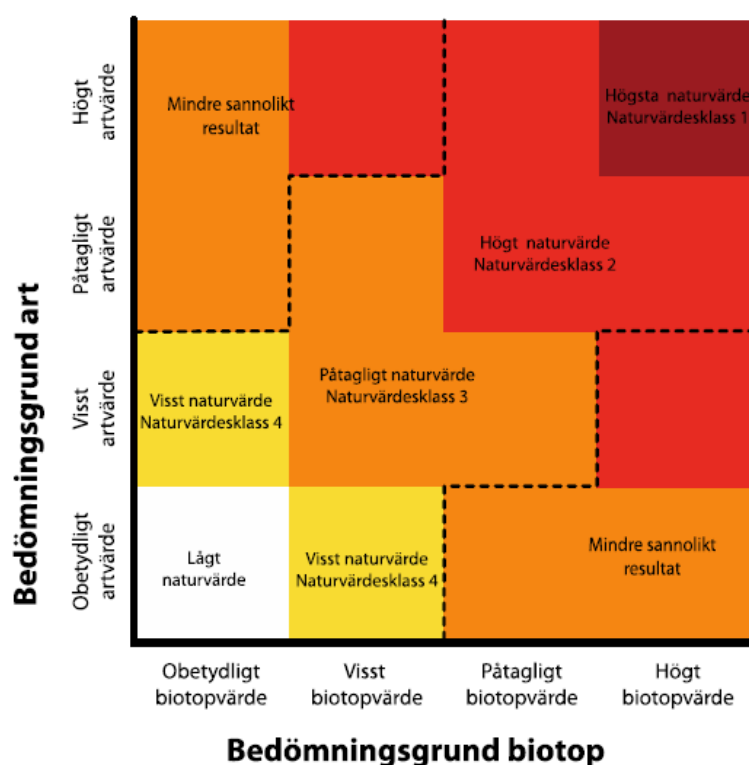
Följande källor har nyttjats för att samla in information om området:

- Artportalen: Rapporterade fynd inom och i anslutning till utredningsområdet. Utsök 2000-2021.
- Trafikverkets miljöwebb: Objektbeskrivning - Artrik järnvägsmiljö, AJ382
- Länsstyrelsens webbGIS
- Lantmäteriets öppna geodata: Historiska ortofoton
- Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur: Innehåller information om områdesskydd, våtmarksinventeringen och ängs- och betesmarksinventeringen m.m.
- Skogsstyrelsens kartverktyg Skogens pärlor: Innehåller information om nyckelbiotoper, objekt med naturvärden, naturvårdsavtal, sumpskogar m.m.
- SGU jordartskarta
- Vatteninformationssystemet Sverige (VISS).

3.3. Fältinventering

Naturvärdesinventeringen utfördes 7 september 2021. Inom utredningsområdet identifierades och avgränsades naturvärdesobjekt, värdeelement och generella biotopskydd. Naturvårdsarter och invasiva arter som påträffades under inventeringen noterades och koordinatsattes. Samtliga identifierade naturvärdesobjekt, biotopskydd och artfynd samlades in i ArcGIS fältapp Collector (ESRI).

Naturvärdesobjekten bedömdes sedan enligt en fyrgradig skala (klass 1-4) baserat på bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 2). För indelning av biotopgrupp och terminologi användes Teknisk Rapport SIS-TR 199001.

Figur 2. Bedömningsgrunder för naturvärdesobjekt enligt SS 199000:2014.

3.4. Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda, indikerar områden med höga naturvärden eller är av särskild betydelse för biologisk mångfald. I begreppet ingår bland annat skyddade arter, rödlistade arter och signalarter.

Skyddade arter är arter skyddade enligt 4–9 §§ artskyddsförordningen (SFS 2007:845) och anges i förordningens bilaga 1 eller 2. Artskyddsförordningens bilagor omfattar bl.a. arter förtecknade i bilaga 2, 4 och 5 till art- och habitatdirektivet samt arter förtecknade i bilaga 1, 2 och 3 till fågeldirektivet. Fridlysta arter redovisas i rapporten med en §.

Rödlistade arter är arter som riskerar att försvinna ur landet inom en viss framtid. De klassas enligt kategorierna nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) eller nationellt utdöd (RE).

Typiska arter är arter vars förekomst indikerar så kallad gynnsam bevarandestatus hos aktuell Natura 2000-naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Indikatorarter är arter som har starka kopplingar till vissa faktorer i naturen, såsom skugga, fuktighet, hävd m.m. och kan därför påvisa ett visst naturförhållande (Jordbruksverket 2003). En indikatorart kan vara en starkare eller svagare indikatorart.

Signalarter är arter som med sin närvaro eller frekvens indikerar att ett område har höga naturvärden. Signalarter är en typ av indikatorarter som påvisar att området där arten finns kan hysa flera krävande, sällsynta eller rödlistade arter (Jordbruksverket 2017). En förteckning över signalarter i skog återfinns i Skyddsvärd skog (Nitare 2019).

3.5. Tillägg: Naturvärdesklass 4

Tillägget naturvärdesklass 4 innebär att även naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) ska identifieras och avgränsas.

3.6. Tillägg: Detaljerad redovisning av artförekomst

Tillägget detaljerad redovisning av artförekomst innebär att förekomster av naturvårdsarter ska redovisas på karta eller med koordinater med en noggrannhet på 10 m till 25 m (beroende på satellitmottagning). Det innebär inte att arterna eftersöks noggrannare men att varje påträffad förekomst redovisas med större noggrannhet. Tillägget detaljerad redovisning av artförekomst kan bara göras i fält.

3.7. Tillägg: Värdeelement

Tillägget värdeelement innebär att element som är särskilt viktiga för områdets naturvärden eftersöks, kartlagts och redovisas även om dessa ligger utan för naturvärdesobjekt. I begreppet värdeelement ingår element som kan vara av positiv betydelse för biologisk mångfald, t. ex. död ved, gamla träd, stenrösen etc.

3.8. Tillägg: Fördjupad artinventering av invasiva arter

Tillägget i denna inventering avser de invasiva arterna: blomsterlupin *Lupinus polyphyllus*, jätteloka *Heracleum mantegazzianum*, parkslide *Reynoutria japonica*, jätteslide *Reynoutria sachalinensis* samt även kanadensiskt gullris *Solidago canadensis*, jättebalsamin *Impatiens glandulifera* och gul skunkkalla *Lysichiton americanus*.

3.9. Tillägg: Generellt biotopskydd

Tillägget generellt biotopskydd innebär att områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken (1998:808) 7 kap 11 § och 5 § i förordning (1998:1252) om områdesskydd ska identifieras och kartläggas.

Generellt biotopskydd är en skyddsform som används för små mark- och vattenområden som är värdefulla och viktiga för flera olika organismer. Skyddet innebär att områden med generellt biotopskydd inte får tas bort eller skadas utan dispens från länsstyrelsen.

Biotoperna som omfattas av generellt biotopskydd i Sverige är:

- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Odlingssäle i jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Åkerholme
- Allé
- Pilevall

Med jordbruksmark avses här mark som används som åker-, ängs- eller betesmark.

3.10. Osäkerhetsfaktorer

Inventeringen utfördes i början på september vilket innebär att tidigt blommande kärlväxter eller marksvampar kan ha förbisatts vid inventeringen. Stora delar av spårmiljön var även slåttad vid fältbesök vilket medför att vissa kärlväxter kan ha förbisatts. Men bedömningen av strukturer, element och andra biotopkvaliteter var tillräcklig för att göra en rättvis klassning av naturmiljöerna.

4. Dokumenterade naturvärden

4.1. Naturintressen och tidigare naturinventeringar

Området ligger inom grundvattenförekomsten Enköpingsåsen (SE663485-156515). Grundvattenmagasinet som är en sand- och grusförekomst har betydelse för dricksvattenförsörjningen och bedöms ha ovanligt goda uttagsmöjligheter. Stationsområdets östra del ligger inom yttre skyddszon för Hedåsens vattenskyddsområde. Norr och öster om Heby station rinner Arnebobäcken och Örsundaån. Örsundaån uppvisar måttlig ekologisk status men uppnår ej god kemisk status och Arnebobäcken är ej klassad enligt senaste förvaltningscykeln (VISS 2021). Arnebobäcken omfattas av strandskydd på 25 meter som till en liten del sammanfaller med utredningsområdets norra delar.

Enligt Trafikverkets miljöwebb finns en biotopskyddad dubbelsidig allé vid Västerlövsta kyrka/Skolgatan (AJ3384) i utredningsområdets sydöstra del och det finns en artrik järnvägsmiljö (AJ382) kring stationsområdet. Den artrika järnvägsmiljön har vid en tidigare inventering 2017 bedömts hysa visst naturvärde, klass 4.

Utredningsområdet berörs i övrigt inte av några utpekade skyddade naturmiljöer som nationalpark, naturreservat, djur- och växtskyddsområde eller dylikt. Bruskarbo naturreservat och ett skogligt biotopskyddsområde (NVR-ID: 2031608) ligger beläget cirka en kilometer väster om utredningsområdet. Natura 2000-området Dalkarlsåsen ligger cirka 2,5 kilometer norrut. Dalkarlsåsen (Gävle-Enköpingsåsen) omfattas också av riksintresse för naturvård. Örsundaåns dalgång cirka en kilometer söder om området omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.

Det förekommer i övrigt inga nyckelbiotoper, naturvårdsavtal, ängs- och betesmarksinventerade områden, sumpskogar eller liknande i utredningsområdets närhet. Närmaste ängs- och betesmarksobjekt ligger beläget cirka 800 meter nordost om utredningsområdet.

4.2. Rödlistade och fridlysta arter

En sökning i Artportalen begränsad till fynd inrapporterade mellan 2000 och 2021 inom cirka 200 meter från järnvägen gjordes 2021-09-03. Utdraget visar att det inte förekommer några tidigare rapporter av fridlysta eller rödlistade arter inom utpekad utredningsområde för inventeringen men att det förekommer observationer i nära anslutning. Dessa observationer utgörs av fåglar och en rödlistad fjäril. Bland fåglarna finns 57 observationer i närheten fördelat på 33 arter varav sju rödlistade arter. De flesta är rapporterade från Heby såg/Setra trävaror samt Västerlövsta kyrka. Dessa fynd har en noggrannhet på cirka 350 meter och överlappar delvis utredningsområdet. Det finns också ett fåtal observationer kring Heby kommunhus med en noggrannhet på cirka 500 meter samt ett par fynd knutna till Arnebobäcken i öster.

En sammanställning av rapporterade fridlysta och rödlistade arter redovisas i Tabell 1.

Tabell 1. Fridlysta och rödlistade arter i utredningsområdets närhet enligt utdrag från Artportalen 2000-2021.

Art	Artgrupp	Rödlistning	Fridlyst	Lokalnamn	Kommentar
Mindre bastardsvärmare	Insekter	NT	Nej	Heby kommunhus	
Bergfink	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Brun kärrhök	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Parning/parning sceremoni
Buskskvätta	Fåglar	NT	Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Domherre	Fåglar		Ja	Västerlövsta kyrka	Lockläte, övriga läten
Duvhök	Fåglar	NT	Ja	Västerlövsta kyrka	Förbiflygande
Enkelbeckasin	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Forsärla	Fåglar		Ja	Intill Arnebobäcken och Heby såg/Setra trävaror	Obs i häcktid

Art	Artgrupp	Rödlistning	Fridlyst	Lokalnamn	Kommentar
Gransångare	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Rastande
Gräshopp-sångare	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Grönfink	Fåglar	EN	Ja	Västerlövsta kyrka	Lockläte, övriga läten
Gulspurv	Fåglar	NT	Ja	Intill Arnebobäcken	Noterad
Hussvala	Fåglar	VU	Ja	Heby såg/Setra trävaror	Besöker bebott bo
Hämspling	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Kaja	Fåglar		Ja	Västerlövsta kyrka	Födösökande
Kattuggla	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror och Västerlövsta kyrka	Pulli/nyligen flygga ungar samt lockläte, övriga läten
Kärrensångare	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Näktergal	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Nötväcka	Fåglar		Ja	Västerlövsta kyrka	Lockläte, övriga läten
Rödhake	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång, rastande
Rödstjärt	Fåglar		Ja	Västerlövsta kyrka	Spel/sång
Rörhöna	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Skata	Fåglar		Ja	Västerlövsta kyrka	Födösökande

Art	Artgrupp	Rödlistning	Fridlyst	Lokalnamn	Kommentar
Steglits	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Stenskvätta	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Strömstare	Fåglar		Ja	Intill Arnebobäcken	Noterad
Större hackspett	Fåglar		Ja	Heby kommunhus	Noterad
Svart rödstjärt	Fåglar	NT	Ja	Heby såg/Setra trävaror	Obs i häcktid, spel/sång
Sädesärsla	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Födosökande
Sävsångare	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång
Tamduva	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Obs i häcktid
Tofsvipa	Fåglar	VU	Ja	Heby såg/Setra trävaror	Noterad
Turkduva	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Födosökande
Törnsångare	Fåglar		Ja	Heby såg/Setra trävaror	Spel/sång

4.3. Övriga naturvårdsarter

Utöver de fåglar som rapporterats från området finns ett gammalt fynd av myskmadra (Skogsstyrelsens signalart) från 1996. Fyndet är rapporterat från Heby bangård men har inte återfunnits i samband med naturvärdesinventeringen.

I Trafikverkets Miljöwebb objektbeskrivning av artrik järnvägsmiljö framgår att det inom stationsområdet förekommer enstaka naturvårdsarter, se Tabell 2. I beskrivningen framgår också att det påträffats ”måror” m.fl. vilket innebär att ytterligare naturvårdsarter kan ingå i detta begrepp.

Tabell 2. Identifierade naturvårdsarter från Trafikverkets miljöwebb, AJ382. ÄoB = Signalarter för ängs- och betesmarksinventeringen.

Art	Rödlistning	Fridlyst	Kommentar
Bockrot	LC	Nej	Signalart, hävdgynnad indikatorart (ÄoB) Typisk art 6270 Silikatgräsmarker
Prästkrage	LC	Nej	Signalart, hävdgynnad indikatorart (ÄoB) Typisk art 6270 Silikatgräsmarker m.fl.

4.4. Invasiva arter

Den invasiva arten blomsterlupin har rapporterats från området i samband med inventeringen av artrik järnvägsmiljö. Det finns också ett gammalt fynd av jätteloka rapporterad som ”ej återfunnen” i juni 2016. Fyndet är rapporterat invid Arnebobäcken en bit norr om utredningsområdet men indikerar att jätteloka kan ha eller har förekommit i områdets närhet tidigare.

5. Resultat

5.1. Allmän beskrivning av områdets naturvärden

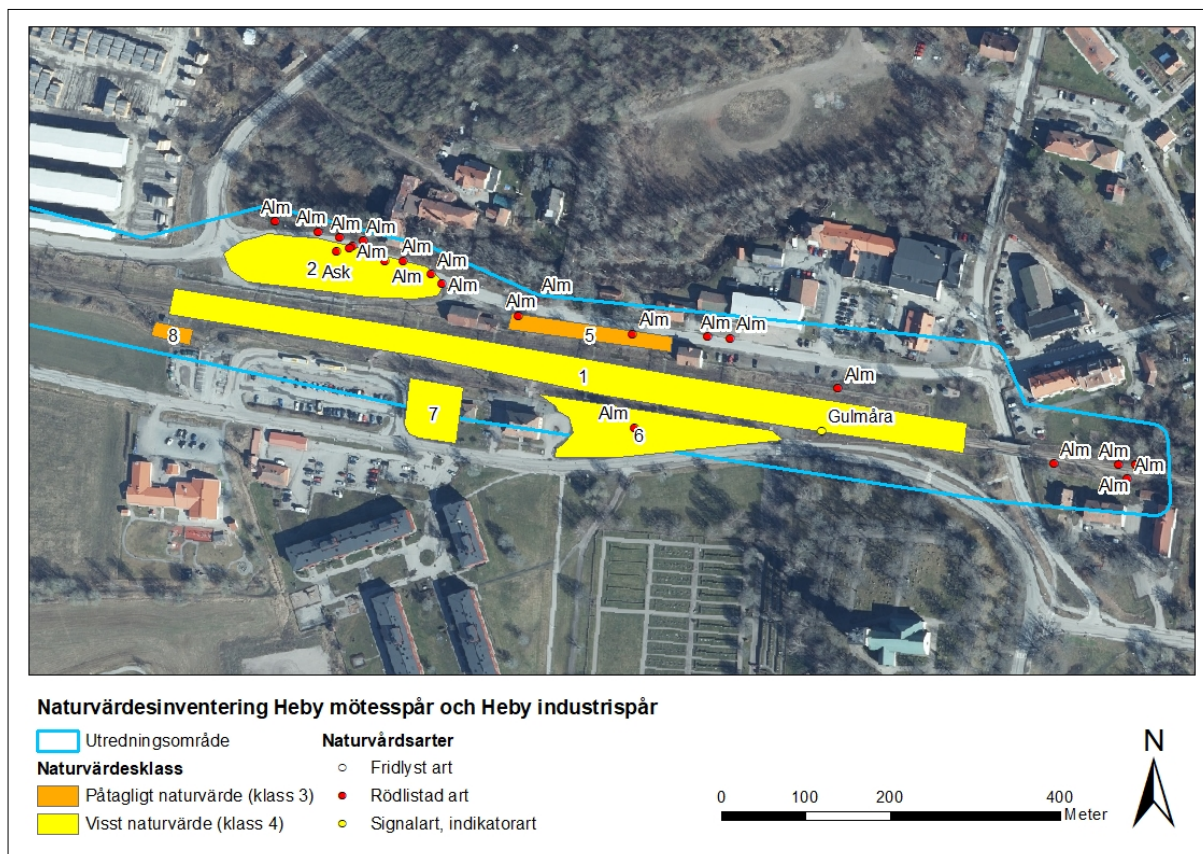
Naturmiljön i direkt anslutning till den befintliga järnvägen utgörs till stora delar av påverkad mark och hyser generellt begränsade naturvärden. Naturmiljön präglas dels av järnvägsanläggningen i sig, dels av närliggande industri vid Setra trävaror och omgivande bebyggelse kring Heby tätort. Norr om utredningsområdet rinner Arnebobäcken och i väst/sydväst gränsar järnvägen till jordbruksmark. Stora delar av området norr om järnvägen i riktning mot Setra trävaror präglas av ruderatmark och med omfattande förekomst av invasiva arter. Kring stationsområdet finns en artrik järnvägsmiljö, ett par mindre parkområden, alléer och en mindre skogsdunge med vissa värden. Längre västerut finns ytterligare ett par mindre skogsområden intill järnvägen med vissa värden.

5.2. Naturvärdesobjekt

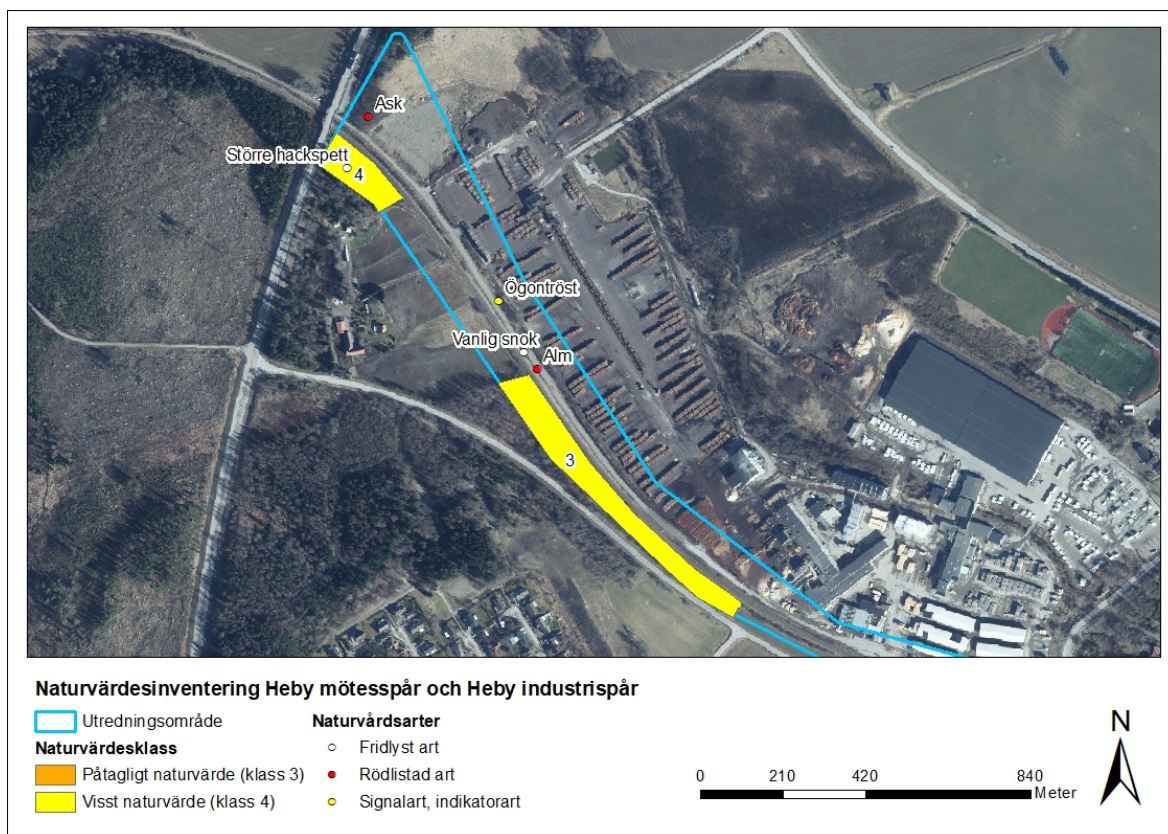
I samband med naturvärdesinventeringen identifierades åtta naturvärdesobjekt, varav två objekt tilldelades påtagligt naturvärde (klass 3) och sex objekt visst naturvärde (klass 4), se Tabell 3 och Figur 3-Figur 4. Naturvärdesobjekten utgörs av artrik järnvägsmiljö, mindre park- och skogsområden samt två grova lönnar och alléer med äldre lövträd.

Tabell 3. Sammanställning över identifierade naturvärdesobjekt.

ID	Naturtyp	Biotop	Naturvärdesklass
1	Infrastruktur och bebyggd mark	Artrik järnvägsmiljö	4
2	Skog och träd	Skogsdunge med triviallöv	4
3	Skog och träd	Träd- och buskmark med triviallöv	4
4	Skog och träd	Blandskog	4
5	Park och trädgård	Allé med parklind och lönn	3
6	Park och trädgård	Parkområde med alléer	4
7	Park och trädgård	Parkområde med lövträd	4
8	Skog och träd	Två grova lönnar	3

Figur 3. Identifierade naturvärdesobjekt inom den östra delen av utredningsområdet.

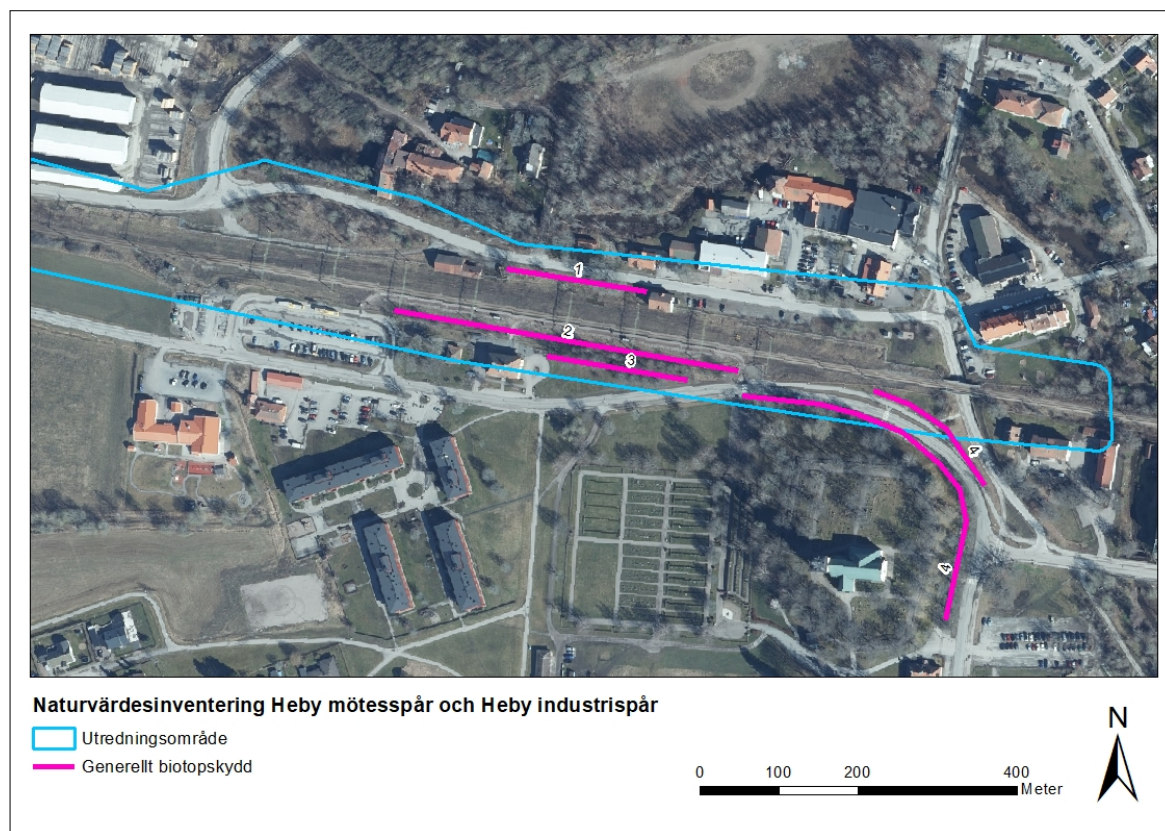
Figur 4. Identifierade naturvärdesobjekt inom den västra delen av utredningsområdet.

5.3. Generellt biotopskydd

Totalt identifierades fyra objekt som bedöms omfattas av det generella biotopskyddet. De identifierade objekten utgörs av fyra alléer, se Tabell 4 och Figur 5.

Tabell 4. Identifierade generella biotopskydd inom utredningsområdet.

ID	Biotoptyp	Beskrivning	Kommentar
1	Allé	Dubbelsidig allé med parklind och lönn	Flera äldre, grova träd varav enstaka med håligheter, avbrutna grenar etc. Spår av lönnbock på en lönn.
2	Allé	Enkelsidig allé med yngre björk, lönn och rönn	Står invid staketet mot järnvägen kring stationshuset. Ett dött träd.
3	Allé	Dubbelsidig allé med parklind och lönn	Fåtal äldre träd, enstaka hålträd
4	Allé	Dubbelsidig allé med björk och parklind	På var sida om väg 830. Allé A3384 (TRV)

Figur 5. Identifierade generella biotopskydd inom utredningsområdet.

5.4. Naturvårdsarter

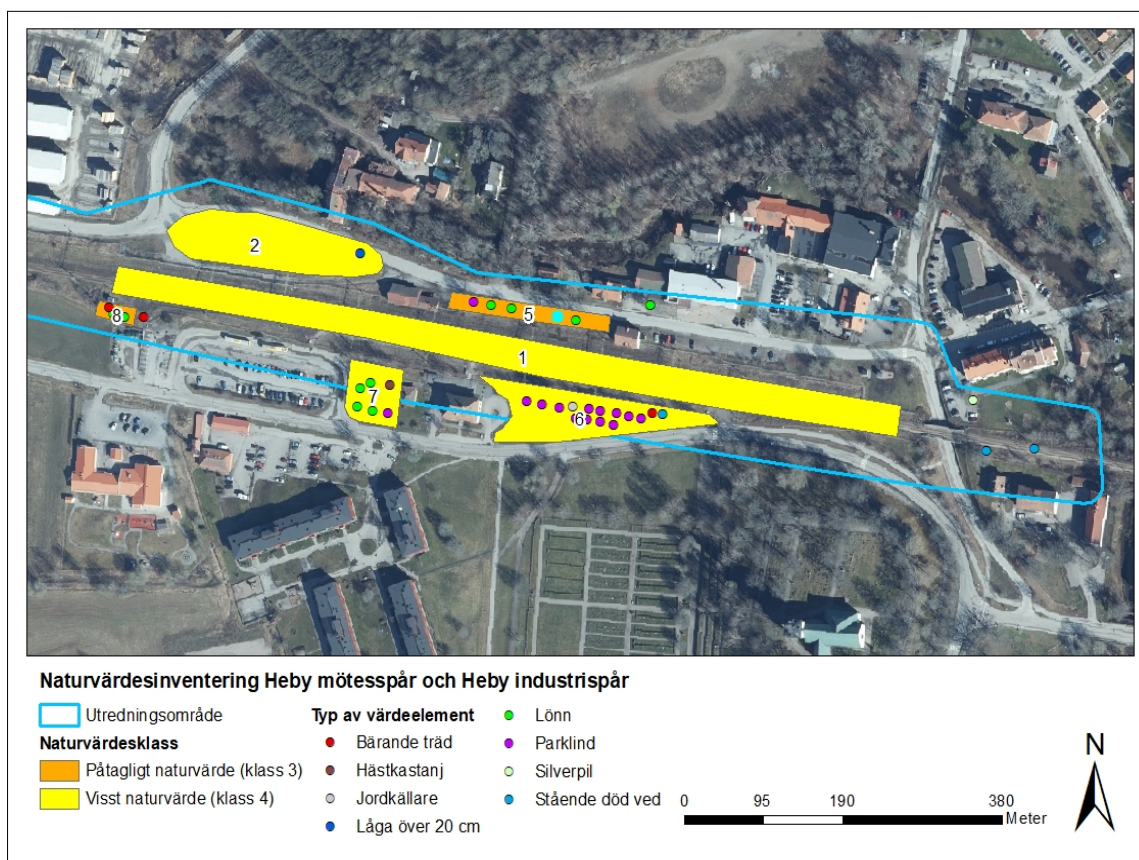
I samband med inventeringen påträffades sex naturvårdsarter, se Tabell 5 samt Figur 3 och Figur 4 ovan. De två rödlistade arterna utgörs av ask och alm där endast unga plantor påträffades och deras värde som naturvårdsarter anses vara begränsat.

Tabell 5. Identifierade naturvårdsarter inom utredningsområdet.

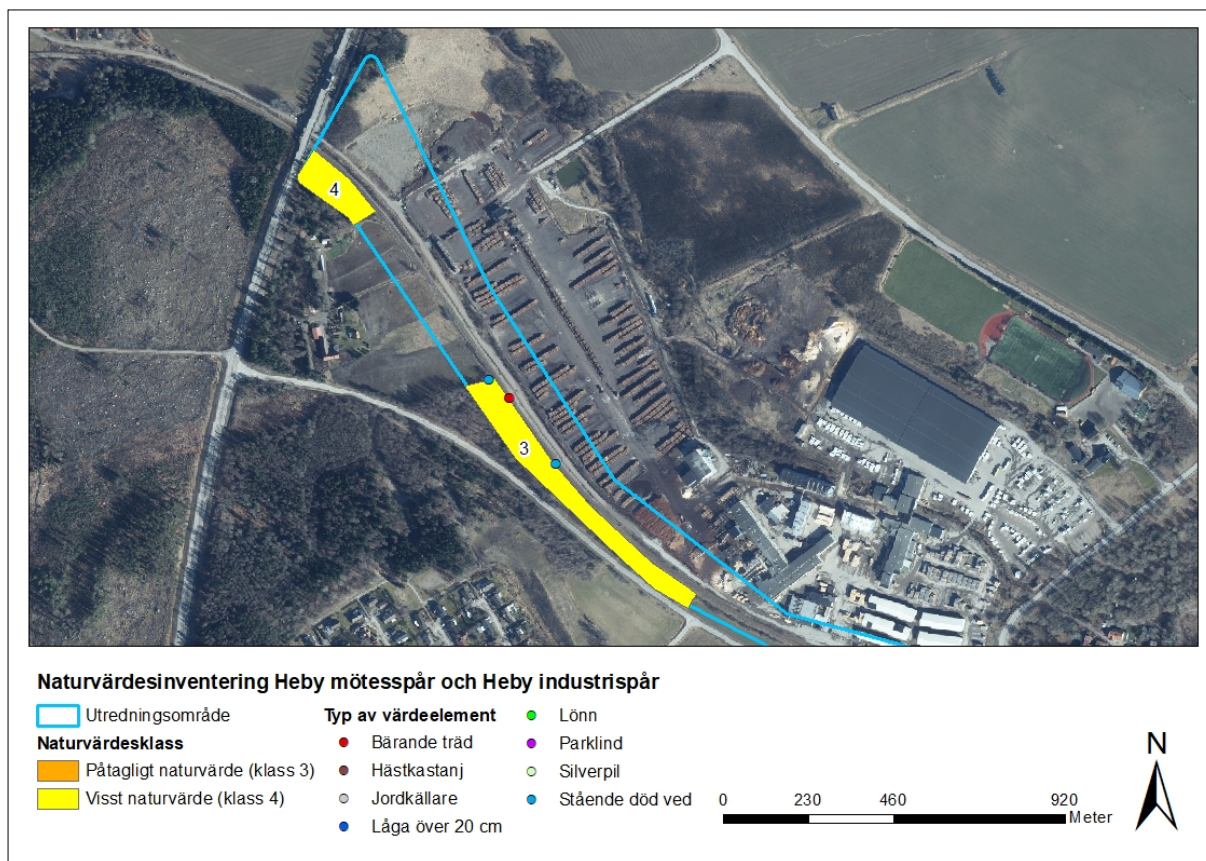
Art	Rödlistning	Fridlyst	Lokal	Kommentar
Alm	CR	Nej	2, 5 och 6	Unga plantor/sly spridda över hela området
Ask	EN	Nej	2	Ett fåtal unga plantor
Gulmåra	LC	Nej	1	Signalart, hävdgynnad indikatorart (ÄoB) Typisk art 6270 Silikatgräsmarker
Större hackspett	LC	4 §	4	Lockrop/övriga läten från skogsområdet sydväst om järnvägen
Vanlig snok	LC	6 §	-	Låg och solade i gräset mellan järnvägen och Setra trävaror
Ögontröst	LC	Nej	-	Signalart, hävdgynnad indikatorart (ÄoB) Typisk art 6270 Silikatgräsmarker m.fl.

5.5. Värdeelement

Inom utredningsområdet registrerades 38 värdeelement, d.v.s. element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde. Värdeelementen utgörs bland annat av äldre lövträd, bärande träd, död ved och någon form av jordkällare som skulle kunna nyttjas av övervintrande fladdermöss, se Figur 6 och Figur 7.

Figur 6. Identifierade värdeelement inom den östra delen av utredningsområdet.

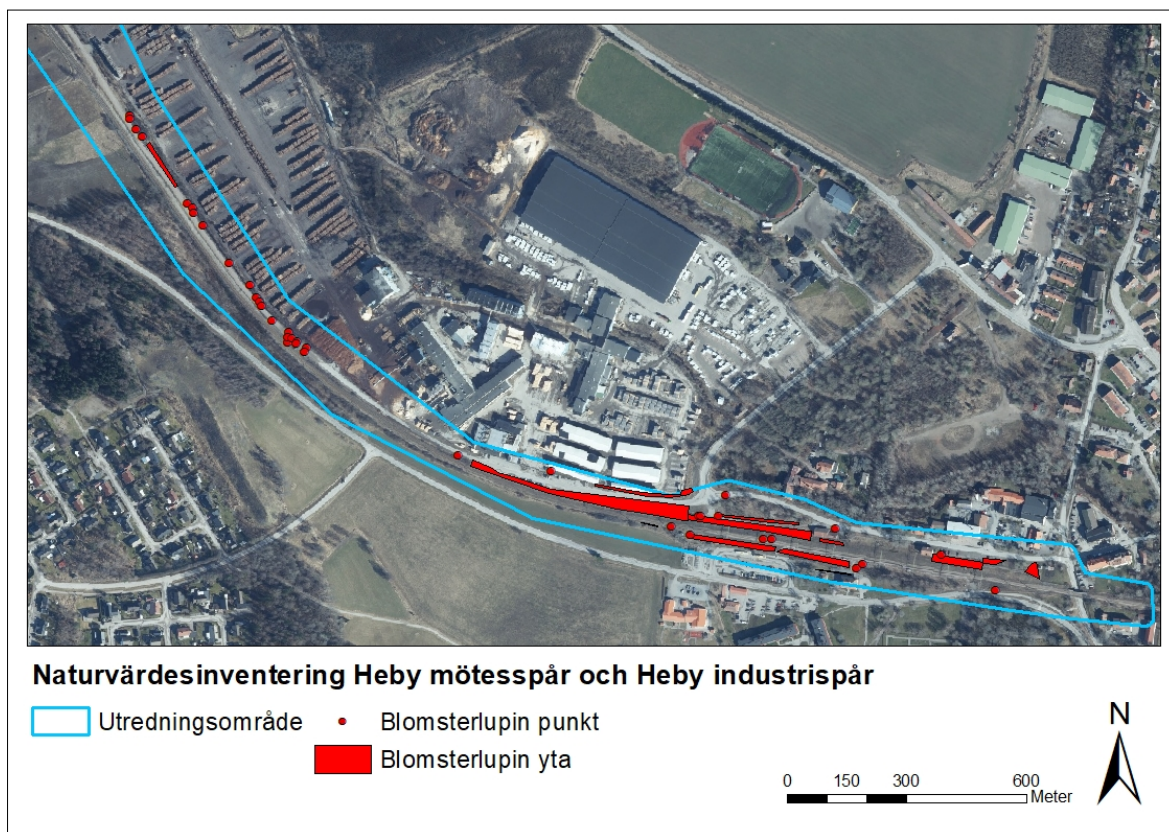

Figur 7. Identifierade värdeelement inom den västra delen av utredningsområdet.

5.6. Fördjupad artinventering av invasiva arter

I samband med naturvärdesinventeringen påträffades rikliga förekomster av blomsterlupin. Blomsterlupinen är spridd över stora delar av utredningsområdet och förekommer i mycket stort antal såväl i som utanför spårområdet, se Figur 8 och Figur 9.

De främmande arterna druvfläder och strimsporre förekommer också förhållandevis frekvent inom vissa delar av utredningsområdet. Dessa arter ingår inte i den fördjupade artinventeringen av invasiva arter men är klassade som högsta eller näst högsta riskklassen i Artdatabankens rapport "Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige".

Figur 8. Identifiering av invasiva arter inom utredningsområdet.

Figur 9. Exempel på omfattande utbredning av blomsterlupin inom spårområdet i höjd med Setra trävaror.

6. Sammanvägd bedömning

Naturvärdet längs med befintligt och planerat järnvägsspår är förhållandevis begränsat. Inga objekt med högt eller högsta naturvärde har identifierats. De högsta värdena är knutna till äldre och håliga lövträd kring stationsområdet och har tilldelats påtagligt naturvärde. Det finns också vissa värden knutna till den artrika järnvägsmiljön samt omgivande skogs- och parkområden.

Den artrika miljön bedöms inte med enkla medel kunna uppnå en högre klassning då behovet av restaurering är stor, bland annat med hänvisning till den omfattande förekomsten av invasiva arter i närområdet. Det medför att det viktigt att restaurera den artrika miljön. Detta utförs genom att ta omhand och spara massor från det artrika miljöerna som riskerar att försvinna vid byggnationen och så att dessa kan påföras när den nya järnvägen anläggs. När detta utförs ska massorna sparas separat från andra massor och på sådant sätt att de kan påföras i samma ordningsföljd som de låg ursprungligen. På sikt kan en ny artrik järnvägsmiljö med högre ekologiska värden skapas vilket kan gynna bland annat insektsfaunan i området.

Det har sedan tidigare rapporterats en rad fåglar och en rödlistad fjäril i utredningsområdets närhet men den planerade järnvägsplanen bedöms ha en begränsad påverkan på samtliga av dessa arter. Under inventeringen påträffades de fridlysta arterna större hackspett samt vanlig snok. Ingen av dessa arters bevarandestatus bedöms påverkas negativt av järnvägsplanen. Om möjligt bör dock träd och buskvegetation bevaras i så stor utsträckning som möjligt för att gynna fågellivet i området.

Den omfattande mängden invasiva arter behöver bekämpas och omhändertas på ett ändamålsenligt sätt som minskar risken för ytterligare spridning inom och utanför projektet.

Det förekommer ett fåtal träd med håligheter i området som skulle kunna nyttjas av fladdermöss under yngelperioden samt ett par tomma magasinsbyggnader och någon form av jordkällare eller liknande byggnad som möjligen skulle kunna nyttjas av övervintrande fladdermöss. Vi rekommenderar att fladdermusinventeringar genomförs för att undersöka om området nyttjas av fladdermöss innan dessa områden tas i anspråk. Detta för att kunna säkerställa att järnvägsprojektet är förenligt med artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser. I samråd med Trafikverket har också en kompletterande inventering av häckande hussvala föreslagits utföras vid magasinsbyggnaderna p.g.a. osäker lokal bevarandestatus för arten och att byggnaderna kan utgöra potentiella boplatser.

De äldre lövträd som förekommer i området bör i första hand få stå kvar men de träd som trots allt måste tas ned kan vara värdefulla att spara som död ved i s.k. faunadepåer. Dessa faunadepåer är upplag av ved som tjänar som livsmiljö för bland annat vedlevande insekter, lavar och svampar.

Naturvärdesinventeringen avgränsade fyra objekt som bedöms omfattas av de generella biotopskyddsbestämmelserna. Fastställande av järnvägsplan kräver ingen separat dispensprövning av biotopskyddade områden eller strandskydd. Detta under förutsättning att projektets påverkan och utformning av skydds- och kompensationsåtgärder tydligt redogörs inom ramen för den fortsatta planläggningsprocessen.

7. Referenser

Eneland A, 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket Rapport 2017:9.

Lantmäteriet. Utsök historiska ortofoton ur öppna geodata. Utdrag 2021-09-03.

Länsstyrelsen Uppsala län, 2021. Utsök ur webbGIS. Utdrag 2021-09-03.

Naturvårdsverket. Utsök ur kartverktyget "Skyddad natur". Utdrag 2021-09-03.

Nitare J, 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsen. Utsök ur kartverktyget "Skogens pärlor". Utdrag 2021-09-03.

SLU Artdatabanken. Utdrag ur Artportalen 2000-2021. SLU, Uppsala. Utdrag 2021-09-03.

SLU Artdatabanken, 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Strand, M., Aronsson, M., & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Svensk Standard 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. 2014-05-26.

Teknisk rapport, SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. 2014-06-25.

Trafikverket, 2021. Miljöwebb Objektbeskrivning: Artrik järnvägsmiljö, AJ382.

Trafikverket, 2014. Rapport Flora och fauna i järnvägsmiljöer.

VISS. Utsök ur kartverktyget "Vattenkartan". Utdrag 2021-09-03.

Bilaga 1. Naturvärdesobjekt

Objekt 1. Artrik järnvägsmiljö

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Infrastruktur och bebyggd mark

Naturvårdsarter: Bockrot (Artportalen), prästkraige (Artportalen) och gulmåra

Beskrivning

Delvis öppet spårområde med ruderatmarksflora, men bitvis igenväxt med lövsly av bland annat asp, sälg och björk och då främst i den norra delen. Fältskiktet är tämligen artrikt med arter som bockrot, backglim, blåeld, getväppling, renfana, smultron, teveronika, måror, johannesörter, harklöver och andra klövrar, rölleka, baldersbrå, fingerörter, käringtand, gulsporre, ängsklocka, hallon, ryssgubbe, syror, vickrar, prästkraige, mjölke och fibblor. Då fältskiktet var slåtrat vid fältbesök kan vissa kärlväxter ha förbisetts vid inventeringen. Det finns lite sand, främst i öster men generellt sparsamma förekomster. Stort inslag av blomsterlupin i naturvärdesobjektets ytterkanter.

Motivering

Biotopvärdet bedöms generellt som obetydligt, även om viss sandförekomst finns som kan gynna till exempel insekter. Området är påverkat av igenväxning och omfattande inslag av invasiva arter vilket drar ned värdet. Artvärdet bedöms som visst då det är förhållandevis artrikt med inslag av naturvårdsarter men generellt ont om substratväxter.

Sammantaget motiverar blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

Objekt 2. Skogsdunge med triviallöf

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: Skogsalm^{CR}, ask^{EN}

Beskrivning

Mindre skogsdunge mellan två vägar invid järnvägen. Objektet utgörs av lövträd och buskmark med asp, sälg, lönn och viden med inslag av enstaka tallar och nyponbuskar. Fältskiktet domineras framförallt av gräs med inslag av blomsterlupin. Det finns lite död ved, som främst utgörs av sälg. Det växer en del unga almar och någon enstaka askplanta i objektet.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som visst och är kopplat till förekomsten av löv- och buskskikt som kan vara värdefullt för bland annat småfåglar samt sparsamma inslag av död ved. Inslag av blomsterlupin i fältskiktet drar ned värdet. Det förekommer visserligen alm och ask i området men dessa förekomster utgörs av unga plantor/sly som inte bedöms motivera något direkt artvärde.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

Objekt 3. Träd- och buskmark med trivialallöv

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: Inga naturvårdsintressanta arter har påträffats.

Beskrivning

Lövskogsområde beläget söder om järnvägen med rikt buskskikt som utgörs av björk, rönn, sälg, viden m.fl. Fältskiktet utgörs delvis av högvuxen, näringsgynnad vegetation som hallon och älggräs. Det löper ett dike genom området som var torrlagd vid fältbesöket men vegetationen talar för att området troligen är fuktigt åtminstone vissa delar av året. Det förekommer enstaka, klenta stående döda lövträd samt bärande träd. Objektet sträcker sig utanför utredningsområdets gräns.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som visst och är knutet till de lövskogs- och buskmiljöer som förekommer, vilka är värdefulla för bland annat fåglar. Det förekommer värdeelement som stående död ved, bärande buskar samt att diket troligen håller lite vatten åtminstone någon del av året. Artvärdet bedöms som obetydligt då inga naturvårdsintressanta arter har påträffats och området inte är artrikare än omgivningen.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

Objekt 4. Blandskog

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: Större hackspett (§)

Beskrivning

Luckig och olikåldrig blandskog med asp, björk, gran och tall. Fältskiktet utgörs av blåbärsris, ormbunkar, gräs och mossor. Objektet sträcker sig utanför utredningsområdets gräns.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som visst och är kopplat till förekomsten av ett luckigt och olikåldrigt skogsområde. Större hackspett hördes varna från skogsområdet men i övrigt har inga naturvårdsintressanta arter påträffats och artvärdet bedöms därför som obetydligt.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

Objekt 5. Allé med parklind och lönn

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde, klass 3.

Naturtyp: Park och trädgård

Naturvårdsarter: Skogsalm^{CR}

Beskrivning

En allé bestående av en parklind och fyra lönnar norr om järnvägen. Träden är förhållandevis grova och med en del håligheter. Parklinden är ihålig och det förekommer skador även på en av lönnarna. Gnag av lönnbock finns på en lönn. Fältskiktet utgörs av gräs, maskrosor, mjölkört, sly m.m. Enstaka förekomster av ung alm men i övrigt har inga naturvårdsintressanta arter påträffats.

Objektet omfattas av det generella biotopskyddet tillsammans med ett par yngre lönnar på andra sidan vägen.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som påtagligt och är kopplat till förekomsten av grova lövträd varav enstaka med håligheter samt att det finns spår av vedlevande insekter. Det växer enstaka almar i objektet men dessa utgörs av unga plantor/sly som inte bedöms bidra till något direkt artvärde.

Håligheterna i träden skulle kunna nyttjas av fladdermöss vilket bör utredas genom separat inventering under säsong.

Sammantaget blir bedömningen påtagligt naturvärde, klass 3.

Objekt 6. Parkområde med alléer

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Park och trädgård

Naturvårdsarter:

Skogsalm^{CR}

Beskrivning

Mindre parkområde med två alléer, varav en med yngre björk, lönn och rönn samt en som utgörs av parklindor och en lönn. Enstaka hålträd förekommer. I objektet växer också syrenbuskar och en. Fältskiktet utgörs främst av en klippt gräsmatta samt en del högvuxet gräs, kirskål, sly m.m. I objektet finns en jordkällare eller liknande byggnad som skulle kunna nyttjas av övervintrande fladdermöss. Enstaka förekomster av ung alm men i övrigt har inga naturvårdsintressanta arter påträffats.

Båda alléerna omfattas av det generella biotopskyddet.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som visst genom förekomst av grövre lövträd, varav enstaka med håligheter. Det växer enstaka unga almar i objektet men dessa utgörs av unga plantor som inte bedöms bidra till något direkt artvärde. Håligheterna i träden och jordkällaren skulle kunna nyttjas av fladdermöss vilket bör utredas genom separat inventering under säsong.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

Objekt 7. Parkområde med lövträd

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4.

Naturtyp: Park och trädgård

Naturvårdsarter: Inga naturvårdsintressanta arter har påträffats.

Beskrivning

Mindre parkområde med hästkastanj, parklind och lönnar. Några av träden förhållandevis grova och hästkastanjen mäter ca 70 cm i stamdiameter. Enstaka håligheter förekommer. Fältskiktet utgörs av klippt gräsmatta. Inga naturvårdsintressanta arter har påträffats.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som visst genom förekomst av ett fåtal grövre lövträd, varav enstaka med håligheter. Fältskiktet är i övrigt ointressant. Det har inte påträffats några naturvårdsarter varför artvärdet bedöms vara obetydligt. Håligheterna i träden skulle dock kunna nyttjas av fladdermöss vilket bör utredas genom separat inventering under säsong.

Sammantaget blir bedömningen visst naturvärde, klass 4.

Objekt 8. Två äldre lönnar

Naturvärdesklass: Påtagligt naturvärde, klass 3.

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: Inga naturvårdsintressanta arter har påträffats.

Beskrivning

Två grova lönnar med en del stamskador, döda grenar och mindre håligheter. Fältskiktet utgörs framförallt av gräs och ruderatmarksflora. Området är påverkat av nedskräpning från intilliggande återvinningsstation. Spår av gnag från lönnbock på ett av träden.

Motivering

Biotopvärdet bedöms som påtagligt genom förekomst av grova lövträd med skador, döda grenar och mindre håligheter samt att det finns spår av vedlevande insekter. Inga naturvårdsintressanta arter har dock påträffats varför artvärdet bedöms vara obetydligt. Håligheterna i träden skulle möjligen kunna nyttjas av fladdermöss, även om området generellt är väldigt öppet, vilket bör utredas genom separat inventering under säsong.

Sammantaget blir bedömningen påtagligt naturvärde klass 3.

TRAFIKVERKET

Postadress: Trafikverket, Ärendemottagningen, TÄHS-2024-000326, Box
810, 781 28 Borlänge. Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00.